

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt 50 kr., egy óra 1 frt.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős

Kutasi Imre

kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Nagy-Váradi-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)

Kiadóhivatal Nagy-Váradi-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel

Egyes szám 4 kr.

1798—1898.

Ünnepet ül holnap Debreczen szab. kir. város nagy közönsége, ünnepelni fogja színészetének száz esztendősi multját.

Tisztelettel hajlunk meg az ünneplők serege s vezérei előtt, mert hiszen a tény nagyszerűen beigazolja, hogy multunk emlékei iránt nincs érzéketlenség.

Egy nagy és tiszteletre méltó közönség állja körül a kegyelet oltárát s meggyújtja azon az emlékezet tüzét, hogy világot hintsen a letűnt század évre, melynek kevés örömei s rengeteg fájdalmai mind megújulnak ma.

Augusztus havában száz éve mult, hogy egy vándor szintársulat megtartotta városunkban, a mostani vármegye udvarán épült szinkörben az első előadást.

Ennek a ténynek emlékét örökíté meg a „Csonkai Kör“ ama márvány táblával, melyet a vármegyház falába illesztett s e tény tiszteletére vannak rendezve a küszöbön lévő ünnepségek.

Száz év nagy idő már egy nemzet életében, hát még a színművészetében!

Milyen csodás is ez az elmúlt száz év! Mennyi küzdelem, mennyi megvetés, gyűlölet, nyomor és szegény tapadt ahoz, a mikéért akkor egy kevés elismerés, de most az utókor hálás kegyelete, rajongó dicsőítése a csekély pályabér.

Küzdelem volt hosszú évtizedeken át a magyar színészet. A Golgota kálváriája volt majdnem minden város a hol megfordult, küzdenie kellett föl sem vésszel, közönnyel, sőt hálátlansággal és nyomorúsággal.

Pedig a színészet uttörői földön járó csillagok valának. Üstökösök, ragyogó csillagai egy nagy mindenségnek, a kiknek hire nem fog elenyészni az idők végéig.

A magyar színészet, a magyar nyelv és nemzetiség apostola száz év óta bolyong a hazában. A száraz vándorbot mindég kezében van s nem akar kiviritani.

A jó izlés, a jó erkölcsök, a szép és igaz ápolói, a haza szeretet lelkes bajnokai csak a fővárosban tudtak még állandó, jó otthont találni, a többiek, a régi nagyra nem méltatlan utódai, még járják a vándor utat, göröngyökön s vérző töviskek közt.

Büszke dicsőkedéssel hirdetjük, hogy Debreczen, az ősi magyar város, nemcsak hiva — és áldozatkész dárdfogója, de nagyon becsülője volt a magyar színé-

zetnek s büszke örömmel dicsőkedünk azzal, hogy városunk színpada nevelte országos hírű színművészeinket . . .

Ott állják holnap körül az oltárt. A régi nagyok megmaradottai, a jelen kor lelkes művészei és a közönség. És bizonyára Istennek tetsző lesz az áldozat, mert szent harmóniumába hamis hang nem vegyül.

Elismerést kell adni a színészetnek. Részese volt, tagadhatatlanul nem kis részese volt e város művelődésének emelésében s voltak szomorú, nagyon sötét idők, a mikor csak is a színészet derített a hazafiaság beborult egére egy-egy édes reményt adó fény sugarat, melyek biztatólag intettek a jövőre, hogy lesz még tavasz, lesz még virradat.

Letts is! Felderült a hajnal, feljött a nap a haza egére, boldog kezdett lenni a magyar s a nemzet hála volt azok iránt, kik ott a színpadon hinteggették lelkébe a szebb jövő iránti remény magvait. . .

A megváltás munkáit végezte a színészet előbb is, de főleg e váltásos időkben.

És a mikor a nemzet, közelebb pedig e város, a színészet nagy érdemei előtt meghajlott s kegyeletesen ünnepli a sivár mult emlékeit, fogadja a színészet azt elismeréssel s az ünnepeletetéséből merítsen új erőt a jövő küzdelmeihez.

Legyen a küzdelem méltó a magyarsághoz és a színészethez!

Mert a színészetnek van hivatása úgy a jelenben, mint a jövőben.

Kell még ápolni a hazafiságot s mi volna jobb eszköz rá mint a színészet hol a régi honszerelemből éltöket áldozó nagyok alakja testet ölt?

Kell még ápolni a jó izlést, a szép és igazhoz való ragaszkodást s a magyar drámai irodalom is csak általa s vele boldogulhat.

Ne bántuk, ha a legszentebb feladatokról olykor-olykor eltér, hisz a napnak is vannak foltjai és az aranyának is meg van a salakja.

. . . Gyujtsátok meg az oltáron a tüzet. Hadd lobogjon föl-föl a magasba szent lángja s ti kik ott állatok, boruljatok le az imádott haza szent földjére s zendüljön meg ajkatokon a nemzeti ének:

Isten áld meg a magyart!!

Sz. J.

A pálmaág.

— A debreczeni színészet 100 éves emlékére. —

Irta: Szathmáry Zoltán.

... A szükmarku Elismerés
Megjelenvén az Ur előtt,
Szívében nagy szomorúsággal
Kezében kicsiny pálmaággal
Igy mondá a következőt:

— „Nagy Ur! Világok bölcsessége!
Kutfeje minden igazságnak!
Halandó elme, véges szív
Mind hozzád szól, miud téged hív
Ítéletet im tőled várnak...

Egy pálmaág virult csupán
A mai napnak hajnalán
S két honfi vére
Kiált az égbe,
Ahitován elismerésre
Részrehajló nem tudoh lenni
Igazságot nem tudok tenni:
Ki volt nagyobb e kettő közül?
Döntsd el Te hát:
Babérral s így elismeréssel,
Kinek övezzem homlokát?...

*
Zugó erdők járatlan útján,
Virágtalan, daltalan pusztán
Ott járt az egyik.

Csatazaj közepett, golyózápor mellett
Hol a hazát, anya földjét védenie kellett
Önkezevel, önkarcjával...
Szembe szállva száz halállal.
... Előljárt ő mindég
Iramió paripák gázoltak át testén,
Ellenség hordái tapodtak át rajta.
Anyaföldjét drága vére szép pirosra festvén
Haló ajkán egy ima kelt, csak az egy szó:
[Rajta...!
És teljesült hős lelkének vágya, imádsága,
Honfi vére nyomán fakadt
Egy szép virág: hazájának
Édes szabadsága.

*
Ez volt az egyik és más a másik. —
Ki ott bolygott az elnyomott hazában,
Hol a magyar nyelv haldoklását járta.
S a zengő-csengő dallamos beszédnek
Sok honfi szív már végórját várta,
És sirját is megásta...

De im a bolygó,
Kósza borongó,
Ajka szóra zendül
S a magyar szó, a magyar dal,
Hegyen, völgyön, rónaságon,
Ujra vissza csendül.
Tör előre bátran,
Katona Bánkjában,
Hogy a magyar lássa,
Önön sirját ássa,
Ha védeni a magyar szót
Schogy sem akarja,
Erőtlen lesz a nemzetnek
Teste, szíve, karja.
Az uttörő érzi,
Hogy szíve elvérzik,
De dacolva az éhséggel
Kinzó részvételenességgel
Összefagyva, összeázva,
Teste lelke összezárv;
Ajka nyílik győzedelmi dalra,
S így juttatja a magyar szót
Büszke diadalra...

A szükmarku Elismerés
Elhallgat itt és két karját kitarva
Bölcsök bölcsének ítéletét várja.

És szól az Ur szelíden, halkán
Röppen a szó a legbölcsebbik ajkan:
„Oszd meg csak a pálmát két egyenlő részre,
Mert mindkettő méltó az Elismerésre.“

Színész tanyák.

A „Debreczeni Hirlap“ számára írta:

J — S.

Hát bizony csak nagyon kevés színész van arra kiválasztva, hogy állandó puha fészekkel, kedves otthonnal tudjon rendelkezni rendesen tanyát kell keresnie, hol a pályájával járó izgalmak után szívét megnyugtassa, agyát pihentesse s lelkét — gyönyörbe ragadja.

Óh, milyen szüksége is van arra a színpad hőseinek, hogy egy-egy fárasztó nap esőn des estéjén fölkeressék a megszokott tanyát, a hol találkoznak a mindennapi alakokkal, a hol minden a megszokott alakban történik ugyan, de még is minden pillanat az ujdonság ingerével bir mert mindeniknek meg van a maga varázsa.

A régiebb időkben városunkban több színész tanya volt s mindenik híres, kedvelt és látogatott volt.

Társadalmi életünk magyarázza azt meg, a mikor a közönség eljárt ugyan a színházba, de otthonát nem nyitotta fel a színészek számára, legfőleg egy-egy butorozott szobát adott immel-ámmal, kelletlenül nekik, nagyon busás áron.

A mikor 32 év előtt megnyílt a mi pompás új színházunk, a mikor az ország legkitünőbb társulata volt itt, akkor a Király Mihály féle vendéglő volt a színész tanya, tehát a hol most, mert az „Angol királynő“-vé nőtte ki magát az egyszerű vendéglő.

Ott voltak találhatóak Zöldy Miklós, Együd István, Vízváry Gyula, Foltényi Vilmos, Rónay Gyula, Barta, Folinusz, meg ki emlékszik már így futtában mindnyájok nevére!

Az öreg Király, a vendéglő tulajdos, híres magyar ember volt, kit egyszer talán a hatvanas évek végén, — igaz katolikus létére is megválasztottak kálvinista egyháztanácsosnak.

Mindennapos vendég volt, ha itthon időzött Patay István a honvédszáz ezredes, orsz. gyűl. képviselő s ennek több meghitt barátja

Kedvence volt az itt tanyázó színészeknek a vendéglős társa Papp Gyuri bácsi, a ki halálaig sem vitte odáig, hogy — György lehetett volna. Maradt az idén Mária-Pócson bekövetkezett haláláig — Gyuri bácsi.

A „Magyar király“ csillaga korán kezdett hanyatlani s Király Mihály halála után le is tűnt s Papp Gyuri bácsi megnyitotta a legkedvesebb színész tanyát, a Czegléd és Burgundia utcák sarkán a „Kis pipa“ t, a hol 1880-tól fogva volt érdekes páratlan színész találkozó hely.

Hej, micsoda kedélyes összejövetelek voltak ott. Színészek, színésznők, írók s a közönség minden köréből urak és hölgyek, a legnagyobbszámmal jelentek meg s boldog

volt a ki székhöz jött, de ha hozzá juthatott, hát nem is engedte ki, de ki tartott éjjelig, vagy még azután is.

A „Kis pipa“, vendégei voltak gr. Teleky Sándor az ezredes, a szabadsághős; gr. Vay Dániel volt főispán, Kiss Sándor volt intendáns és Bem hadsegéde, aztán a helybeli írók és időszerinti szintársulati tagok, a kiket Gyuri bácsi jobban szeretett mint ha a sok duagazdag magnás mulatott volna nála százas bankókkal.

A bankó akkoriban is ritka madár volt a színész tanyákon, hanem azért mégsem volt baj soha. Volt emberség, de valami szépen Gyuri bácsi nem követelt soha, ha adtak elvette, ha kértek adott.

Az adás nevét s az összeget hiven jegyeztette s bizony gyönyörű album telteki, ha össze szednők az ő jegyzékét.

— Az ország színészeinek legteljesebb albuma Gyuri bácsinál van, mondta egyszer szegény Eöry Gusztó, a miben volt igaz, mert az adósok névjegyzékben hol hol kisebb hol nagyobb volt, hirneves és hirnévre soha sem jutott színész rengeteg számban szerepel.

Maga a mi kedves Gusztóink egy egész színidény alatt olyan pechben volt, hogy soha se fizethetett De azért Gyuri bácsi táplálta hiven.

— Jaj, jaj, jaj! sopánkodék Gyuri bácsi a maga komikus hangján, pedig sokkal tartozik már Gusztó. De hát mit tegyek! 11-nek ad kenyeret! Uram isten! 44 darab kenyér kell mindennap.

A „Kis pipa“ soha sem volt színész vagy író, vagy művész nélkül. Volt ott egy állandó asztaltársaság, a melynek a színész nagy nagy barátja Nagy Pál főisk. tanár volt éltető lelke, szíporozó élénk szellemével.

Ő körébe gyűlt a színidényenként megújuló színi nemzedéke. Hallgatták Vay Dani bácsival a kedélyes évelődéseket s bizony nem egy első rangú művésznők töltött e szerény tanyán sok feledhetetlen estét, hol járta a szellemes élez, az adoma, a sok emlék, melyekben gr. Vay és gr. Teleky ely végtelen gazdagok voltunk.

Áhitattal hallgattuk azokat.

Hiszen sokan vagyunk még itt a kik ott voltunk.

A „Kis pipa“ egére sötét felhők kezdtek gyülekezni. A társaság éltető lelkei egymás után tértek piheni a jó anya földbe s a tulvilági asztaloknál várják az ismerősöket.

De a következő szintársulat tagjai nem voltak oly népszerűek és barátságosak mint a régiek s Gyuri bácsi magában busongott emlékeivel és — albumával.

Volt még egyszer a Walentin Lajos direktorsága alatt egy kis élet. Egy társaság kísértette meg a régi bohéméletet feltámasztani, de bár volt egy két sikerült s fesztelen kedélyes összejövetelek de agyonüttették a dikciókkal s utolsó felragyogása volt ez a Kis pipa régi hirneves otthonágának. Már kialudt a fény, mint a szinpadon a gáz és sötét lett a „Kis pipa“, mint a vén színész lelke világa.

Régi kedvenc színész tanya volt hajdanába az országszerte híres „Bánkó háza“, a hol kivált az 50 éves végen és a 60-as évek elején találkoztak a művész világ kitünőségei a város előkellőségével s a

falakon levő
szág akkor h
megfordultak
az ő pompá
borrait...

De jó
kódta a híre
már nagyon
színészt elv
lyes estély l
tal és hum
díjért nem l

De talá
színészeknek

Ott van
gött. Az ola
s a szegény
épitett tota

Ha jól
hírü tragiku
e tanyát, ki
utezán (hej
lakban!) oc
főzte“ kis ü
annak híre
Debreczenb
dakolta.

Egysz
halottak or
vasuti vona
nészek nag

Nagy
majd Káll
egy kis sz
kenyer, va
bász, avag

De ké
A ki
vagy kísér
Káll a
rátságos m
tentő jóko

Miko
akkor vo
ninek.

Nem
hár sem v

Letel
ezernásba
zúleg s u
a gyöng
görög iste

Nem
77-ben s
egész tár
bárányt,

Szó
meg pedi
30 évek

Hej
elmondar
nek...

Naj
A r
mik. Ha
nyák! M
egyszerű

A
eszembe

Olyan
jó volt

falakon levő képek tanúsították, hogy az ország akkor híres művészei és művésznői, mind megfordultak B á n k i bácsinál, megizlelni az ő pompás magyar ételeit s kérmelléki borrait . . .

De jó B á n k y bácsi is elhazafiaskodta a híres üzletet s az 1878-dik év telén már nagyon kevesen jártak oda Az átutazó színészt elvitték mutatóba s nem egy kedélyes estély lett rögtönözve ezekkel, szavallat és humorisztikus előadásokkal. Belépti díjért nem látta volna azt senki soha sem!

De talán legérdekesebb tanyája volt a színészeknek a „K i s K a s s a”

Ott van az a Kossuth utcái temető mögött. Az olajütöket telepítete oda ki a város s a szegény emberek számára egy korezmát építtetett oda K á l l a y uram.

Ha jól tudom R ó n a y Gyula az orsz. híru tragikus fedezte föl a színészek számára e tanyát, ki örökösön barangolván a Kossuth utcán (hej! szép szál virág nyílt ott egy ablakban!) oda vetődött egy-két kilencz „magam főzte” kis üstön főztre s ő terjesztette aztán annak hírnevét, úgy, hogy a színész a ki Debreczenbe jött rögvést a „Kis Kassát” tudakolta.

Egyszerű hely volt az nagyon, ott a halottak országán túl, a Kassa-fele vezető vasuti vonal mellett (innen a neve) de a színészek nagy hirre juttatták.

Nagyon csekély volt a mit Kállay bácsi, majd Kállaynéne odhatott Egy kis kerti bor, egy kis száraz kolbász, szalonna, osztán puha kenyér, vagy kivételesen egy kis tojásos kolbász, avagy rántotta.

De kedves és jó ízű volt ott minden.

A ki csak tehette s ha tudott czimborát vagy kísértőt találni, téli időben is kimentek K á l l a y nénihez s a boglya kemenceze barátságos melege mellett, szólt a vidám dal retentő jókorig.

Mikor aztán kitavaszkodott! no hiszen akkor volt aztán dolga K á l l a y néninek.

Nem asztal, nem szék, de üveg, meg pohár sem volt elég!

Letelepedtünk a pálya mentén levő luzernásba, ki szolgáltuk magunkat saját kezűleg s úgy lakmározunk ott a szalonnával s a gyöngye vinkóval, mint az Olimpuson a görög istenek nektárból és ambróziából.

Nem egyszer volt rá eset, kivált 1876, 77-ben s később, hogy egy-egy délután az egész társulat kint mulatott, tánczolt, kint a bárányt, bent a farkast játszott . . .

Szóval ez is színész tanyája, még pedig nagyon kedves színész tanya volt 30 évek óta.

Hej! be sok érdekes apróságot lehetne elmondani ezen időkből, de hát — minnek . . .

Nagyon sietünk feledni.

A mai világot nem igen érdeklik az ilyesmi. Ha már nem akadnak ily régi jó tanyák! Ma elegancia kell. Akkor barátság, egyszerűség, szeretet . . .

A színészet száz éves jubileuma juttatta eszembe e régi dolgokat.

Olyan jó volt azokra emlékezni, mint a minő jó volt bennök tanyáznai.

Színészeti kiállítás.

Debreczen, november 26.

1798. augusztus havában hangzott el Debreczen város falai között az első magyar szó, Thália papjai és papnőinek ajkairól. Elmult tehát száz éve, hogy azok a lánglélkű apostolok belekezdtek egy óriási harcra, melyet több mint félszázadon keresztül lakadatlán buzgalommal folytattak. Elmult száz éve, hogy itt Debreczenben, az ősi magyar városban, a tudományok, s az ősi világnézetek fészkeben egy kicsiny, de lelkes csapat elhatározta, hogy megtöri a dermesztő közönyt, s fellelkesíti a különben józan, értelmes polgárságot a szent és tiszteletré méltó eszme iránt.

És azok az ábrándozók, kiket kezdetben kaczagtak, gonyoltak, komédiásnak neveztek kiktől a tradíció óva intett mindenkit (igaz, hogy évtizedek alatt) kivívták azt a pozíciót, melyre le lehetett rakni azt a biztos alapot, melyen ma, száz év után a debreczeni színészet áll. Ehezett, fázott, rongyoskodott ez apostolok mindegyike egy hosszú éltén át, de mikor egy-egy este a tapstól mámosan hazatértek a szegényes lakásba, mely néma tanuja volt a küzdelemnek, a szenvedésnek, megacézolódtak a további nehéz harcra.

Ennek a titáni munkának édes eredményét a száz év alatt megerősödött debreczeni színészetet ünnepeljük most. Ünnepeink igazi lelkesedéssel, a multak iránti kegyelettel, s a még szebb jövőben vetett erős bizodalommal.

A jubileumi ünnepségek keretében pompásan illeszkedik be a kereskedelmi akadémiában megnyitást váró színészeti kiállítás. Szerencsés gondolata volt a Csokonai körnek e kiállítás, őszinte elismerést érdemel annak leglelkesebb munkása Komlóssy Arthur főjegyző. Nem csak a debreczeni 100 éves színészetre vonatkozó emlék tárgyak vannak itt, de a magyar színészet legbecesebb reliquiáit is szemlélhetjük. Most, a megnyitás előtt a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozunk róla, s ajánljuk mindenkinek, hogy tekintse meg, tanulhat, s merithet ott lelkesedést eleget.

Két hónap óta nap nap után gyűl a becsesebbnél a becsesebb reliquiák egész csapata s az ügyes rendezőség az aránylag kicsiny helyen oly izléssel, csinnal helyezte el minden egyes tárgyat, hogy az első pillanatban szembe ötlik mindaz, a mi becses, vonzó és megkapó. Sok-sok rongyos színlap köpött könyv van egyik másik asztalra lerakva laikus ember szeme keresztül siklik rajta hamarosan, talán pedig ezek a legbecesebb rései a kiállításnak. Az első színlap, Csokonai kézírata, más érdekes dolgok. Egy 1836 évi színlapon ott áll ez a név is A r a n y. Kevesen tudják, hogy ez az A r a n y Jánosnak a neve, a ki akkor színész volt Debreczenben és sokat igen sokat nyomorgott. Egy asztalon ott fekszik Petőfi kardja, melyet 1848-ban cserélt el más katona kardért. Jókeinek Laborfalvy Rozának legértékesebb emlékeit küldte el a nagy író J ó k a i, ki lélekben bizonyára velünk fog ünnepelni. Ott vannak E. K o v á c s Gyula, a nagy tragikus a hajdani debreczeni diák emlékei is. Meghatottan szemléljük P r i e l l e Kornélia tárgyait s eszünkbe jut az a sok édesreminiscencia mely a nagy művésznőnek nevéhez fűződik. A nemzet csalóánya, színházunk egykor tagja Blahn Lujza is elküldte kedves emlékeit. Különb helyből is igen sok Blaha emlékeket küldtek be, különösen fényképeket. Ott van a magyar színészet legbuzgóbb munkásának báró W e s e l é n y i Miklósnak olajfestésű arcz képe is, valamint K i s s Sándornak (az első intendáns) és utódainak fény és arczkepe. A M á n d o k i és T i s z a y pár diadalmi jelvényeiket remek ezüst koszorukat bámulatnak meg H e g y i Aranka, M a r g ó Zelma, S z á k t h y Amália L o e s a r e k né Giza és még sok jeles művésznő érdekesebbnél érdekesebb dolgokat állítottak ki.

Sokáig tartana elősorolni csak a legérdekesebb tárgyakat is. Hiszen majd mindenütt van valami kedves és vonzó a mitől alig tudunk elválni. A kinek csak egy szikra fogékonysága van az ilyes dolgok iránt, az bizonyára nem fogja sajnálni az időt, hogy végig néznie még pedig alaposan az egész kiállítást.

Büszkén mutatjuk be mindezeket! vasárnap délután az ország minden részéből ide sereglett vendégkoszorúnak, mely magában foglalja a magyar közélet, író és művész világ kitünőségeit.

Elismeréssel fognak adózni bizonyára ők is a fáradságtalan munkásságnak, melynek ime meg van a kívánt eredménye. S mikor e fellett mi is a legőszintébb örömmel fejezzük ki egyszermind üdvözlőnk azokat a fáradságtalan munkásokat, kik ezt létre hozták, kiket a dicsőségből egy tekintélyes rész jogosan megillet.

Országgyűlés.

nov. 25-én.

A nagy harc kifárasztotta a küzdőket nincs többé szenzáció. Mezzéledhetett az indewny vita a melyet gr. Zichy János a nép párt tagja nyitotta meg. Szörnyen fájni neki, hogy a Hentzi-ügy felmerülése diszonáns hangokat vegyített a nemzet és király együtérésének harmóniájába és erősen tiltakozie ellene, mintha ők a kiegyezés ellen küzdének és nemcsak a kormány ellen . . .

Különb csak a néppárt halgatja az ő szöveket, míg Hódossy Imrénének már jóval nagyobb hallgatósága támad.

Egy esomó gravamennel állott elő. De a pártja által előlegezett érdeklőség leplezett unalomná változik, amely őszintévé is lett volna. ha Hódossi aránylag hamar be nem fejezi a beszédét, amely csak bevezetés volt a benyújtott felirat tervhez.

A nemzeti párt feliratát Hock János terjesztette elő. Soha a tisztelendő és műértő honatya annyi odaadással nem predikált, mint amennyivel az ő pártjának fogalmazását előadta.

Dél felé vége lett a felolvasásnak. Jöttek az aláírások. Az első Hódossy Imre volt, az utolsó Kálmán Károly. A két név között ott volt a Kossuth párt egy része, a nemzeti párt és a néppárt. Ezután az elnök öt perc szünetet adott.

Szünet után Thaly Ferencz beszélt meglehetősen zajos figyelem között.

A magyar testőrség itthon. Bécsből jelentik hogy a magyar királyi testőrséget, a mely Mária Terézia uralkodása óta mindig Bécsben volt, már a legközelebbi időben visszahelyezik Budapestre. A testőrségnek csupán egy része marad Bécsben, hogy a király személye körül való szolgálatot végezze, de a testőrség hivatalos székhelye ezentúl Budapestben lesz. A hivatalos lap már a legközelebbi napokban közli az erre vonatkozó királyi elhatározást. Az áthelyezés híre a testőrök közt a leg szenzációsabb meglepetést keltette.

A helyzet. Szilágyi Dezső az elnöki szobában Apponyi Albert, Horánszky, Podmaniczky, Kossuth és Justhal együttessen értekezett az esélyekről, melylyel az ellenzék esélyes magatartása járhat. Az értekezlet eredményét egyelőre titokban tartják.

Színház.

Hunyadi László.

Hunyadi László előadásával mindig diadalt arat a különben meglehetősen gyenge opera személyzet. Tegnapi is így történt, mert az est egyike volt a legszebbeknek, a mi eddig a színházban lefolyt L e o p o l d Francaziska mint Szilágyi Erzsébet újból bámu-

latba ejtett szép hangjával, páratlan iskolájával s kifogástalan játékával. Ujra élveztünk Karacs (László) szebbnél szebb áráit, Kállay, Serfőzy szép énekszámait. A sikert emelte Mezei (Gara) kinek ez egyik legjobb szerepe. Tisztán énekelt s megvolt a kellő játéka is. Csupán K a p o s s y Józsa Gara Máriája ellen emelünk kifogást.

Kapossy kisasszonyban szívesen konstaltuk a törekvést és igyekezetet, de mindez nem volt elég a siker kivívásához.

A II-ik felvonás duettjében nem csak énekével, de játékával is haini akart, de furcsa mozdulataival gestusaival nagyon vegyes érzelmeket kelteit. Talán ez is közbe játszott hogy a duett élvezhetetlen volt. Magasabb hangjai közt nagyon sok volt a hamis. Legjobb volt a bőrtön jelenetben. Egyet azonban elismerünk, hogy ha még rosszul is énekel, érteni lehet, mit akar kifejezni. Ehhez a felépéséhez azonban sajnos ismét nem gratulálunk.

A diszelőadások műsora:

Első nap, nov. 26-án, szombaton.

I. Nyitány.

II. „Vén színész.“ — Mult és Jelen. Tabló.

III. Bánk-bán. (E. Kovács Gyula és Mándoky Béla felléptével.)

IV. Oroszok a Hortobágyon.

V. Falu rossza. (Ujházi Ede felléptével.)

VI. Virágcsata. (I. II. felvonás fináléja.)

VII. Dolovai nábob leánya. (III. felvonás.)

VIII. Apotheozis.

Második nap, 27-én, vasárnap.

I. Nyitány.

II. Prológ. Irta dr. Kőrössi Kálmán.

III. Fősvény. (Vigjáték.)

IV. Bánk-bán. (E. Kovács Gyula és Mándoky Béla felléptével.)

V. Aranylakodalom. Vigjáték egy felvonása. (Prielle Kornélia és Ujházy Ede felléptével.)

VI. Czigány. I. felvonás. (Zilaby Gyula felléptével.)

VII. Hunyadi László II. felvonás fináléja. Mándoky Béla (Erzsébet) felléptével.)

VIII. Ember tragédiája (Párisi jelenés.)

IX. Apotheozis.

Harmadik nap 28-án, hétfőn.

I. Nyitány.

II. Prológ.

III. Peleskei nótárius, III. kép.

IV. Dózsa György. II. felvonás, változással. (E. Kovács Gyula és Mándoky Béla felléptével.)

V. Nagymama. I. felvonás. (Prielle Kornélia felléptével.)

VI. Vén baka. II. kép. (Ujházi felléptével.)

VII. Hunyadi László.

VIII. Miniszter előszobájában. Vigjáték, (Ujházy felléptével.)

IV. Apotheozis.

N A P I H I R E K.

Isten hozott.

Lobogók lengenek a házak tetőiről, mintha a mi kedves vendégeink felé integetnének s őket üdvözlőnek igaz rokon szöngyel.

A színészet száz éves ünnepére városunkba

sereglenek a magyar irodalom lelkes ápolói az irodalmi egyesületek küldöttei és a letűnt szép küzdelmek még élő hősei. A magyar színművészet uttörői és ápolói.

Ünnepelni jöttek velünk a magyar színművészet száz éves küzdelmeit és dicsőségeit.

Esiet a lelkes küldöttek csapata hozánk — a hazafias ünnep alkalmából, hogy aztán elmondhassák azoknak, kik nem jöhetnek el, hogy a magyar nyelv, a magyar színművészet dicsőségét, diadalát ülte Debreczenben.

Nemcsak városunk ünnepe ez az évforduló, de az egész hazáé, mert egyúttal a magyar közművelődés diadala is.

Ajkunkon őszinte szóval, igaz szívből jövő lelkesedéssel kiáltjuk az érkező vendégek elé, hogy: **Isten hozott!**

Debreczen minden polgára örvendezve, meleg vendégszeretettel fogadja az ünnepélyre érkezőket. hisz oly igaz e szó, hogy: **„Isten hozott“** — a magyar művészet Istene...

— **Istenítiszteletok.** Holnap vasárnap f. hó 27-én a helybeli templomokban a következő sorrendben tartatnak meg az istenítiszteletek. Az ev. ref. templomokban: A nagytemplomban F e h é r Gyula s. lelkész, a kistemplomban C s u t o r o s Albert s. lelkész, a Kossuth-utcai templomban M i t r o v i c s Gyula lelkész, az Ispotály templomban K. T ó t h Kálmán lelkész, a városi szegényházban pedig H a j d u Zsigmond püspöki titkár tartanak istenítiszteletet. — A róm. kath. templomban: reggel 7 órakor misét tart K o v á c s József, 8 órakor egy piarista tanár, 9 órakor dr. W o l a f k a Nándor v. püspök tartanak misét. A szentbeszédet tartja K o v á c s József. 12 órakor misét tart K o e i t s Gusztáv. Délután 3 órakor litániát tart K o v á c s József. — Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Schindler Márton segédlelkész predikál. Istenítisztelet végeztével az Ur szent vacsoráját kiszolgálja M a t e r n y Lajos főesperes.

— **Iparosok napja.** Nagy érdeklődéssel és érthető kíváncsisággal néznek városzerte az iparosok nagy napja elé. Hétfőn választják meg a husz évi nehéz küzdelmek árán kivított ipartestület elöljáróságát és elnökét. Sajnos, azok részére, kik a sikert szemben a rosszakaratu közöngnyel kivívták nem mutatkozik az egyhangu bizalom, mert az ellenző párt a maga egyéneit, az ügy ellenségeit kívánja a testület élére állítani. T ó t h Kálmán nagy iparos a többség jelöltje; ő volt, ki a testület létesítésén teljes erővel dolgozott, nem kimélve időt, fáradságot. Bizonyára ezt s a mi fő szak- és törvény ismeretét méltányolni fogják az iparosok, a kik elvégre a maguk sorsával tárgyilagosan is foglalkozhatnának.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Ma délelőtt S i m o n f f y Imre kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt hitelesítő közgyűlés tartatott utána pedig teljes tanács ülés volt.

— **Tóth András új alkotása.** Kevesen ismerik még Magyarországon azt a hangyaszorgalmu művészt, ki a Késes utzai műtermében nap-nap után dolgozik, alkot és terem. Legújabbán Kossuth Lajos két domborművével lepte meg a műértő közönséget. Az egyik fiatal, a másik száműzött korában ábrázolja a nagy embert. A két domborkép a legsikerültebb alkotásai közé tartozik T ó t h Andrásnak, s maga K o s-

s u t h Ferencz is a legmelegebb elismerését fejezte ki az alkotó művésznek.

— **Halálos végű baleset.** Halálos kimenelelű szerencsétlenség történt a vasuti pályaudvaron épülő új posta palota építkezésénél. C s e r e s z n y é s István 58 éves nős családos kőműves a második emelet pallójáról véletlenül félre lépett és leesett. Összezuzott testtel, vértől borítva eszméletlenül szállították haza lakására s az esetről a rendőrséget nem is értesítették. A kezelő orvosa tett jelentést csak az esetről és Cseresznyést haldokolva hallgathatták ki a vizsgálatot hirtelen megindított rendőr tisztviselő. Most csőtörtőkön C s e r e s z n y é s meghalt a szenvedett zuzódások következtében és tetemét a városi hullaházba szállították a törvényszéki boncolás megejtése céljából. Hogy véletlen vagy vétkes hanyagságból származott-e a baleset, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

— **Uj kanonok.** Csak tegnap adtunk hírt arról, hogy a Schiefner D. kanonok k. szolnoki főesperes előléptetése által megüresedett kanonoki helyre dr. F e t s e r Antal püspöki irodaigazgatót nevezte ki a király nagyváradi kanonoknak ma már egy új kanonoki kinevezésről veszünk hírt. Legközelebb meg fog jelenni — mint halljuk — K u c s o v s z k y Lajos szeminariumi tanár kanonokká történt kinevezése is a hivatalos lapban, a Z e l e i János megüresedett kanonok helyére.

— **Tűzoltók gyűlése.** A hajdumegyeyi és debreczeni tűzoltó szövetség holnap délelőtt 10 órakor a tűzoltó laktanyában r ö v i d ülést tart.

— **A diszelőadás próbája.** A háromnapos jubileumi ünnepeken előadandó daraboknak ma volt az első főpróbája a színházban. Nevezetes pedig ez a próba azért, mert a debreczeni akadémia ifjúsága, ki részt vesz az Ember tragédiájának forradalmi jelenetében ez alkalommal próbálta először ezt a mozgalmas jelenetet.

— **Jegyző választás Hadházon.** Csütörtökön folyt le H. Hadházon az adóügyi jegyző választása: A választást F e r e n c z y Elek főszolgabíró vezette. — Adóügyi jegyzővé B a j d ó János volt b. ujjvárosi aljegyző választatott meg egyhangulag.

— **Törvényszéki tárgyalások.** A jövőheti büntügyi végtárgyalások. November hó 28-án hétfőn. Babolchay Béla ellen, család bukásért. Zobolyák Lajos s társa ellen, emberölés vétségéért. November 30-án szerdán. Illés László s társa ellen, súlyos testi sértés büntetéseért. Nagy Kálmán (pléh munkás cigány) ellen, szándékos emberölés kísérletért. Hajdu László s társa ellen, g. o. emberölés vétségéért. Deczember hó 1-én csütörtökön Takács István ellen, g. o. emberölésért. Nagy János ellen, lopás büntetéseért. Váti Sándor s társai ellen, lopás büntetéseért. S z e n t e Miklós ellen, lopás büntetéseért. Rácz Miklós ellen Zsarolás vétségéért. Ugyanezen nap itéletkihirdetések Deczember 2-án pénteken Erdelyi Gáspár ellen sikkasztás vétségéért. Sáfrány Imre s társai ellen, rablás büntetéseért. Császi Lajos s társa ellen, lopás büntetéseért. Totsa János elln. lopás büntetéseért.

— **Különös színvakság.** Asszonyok társaságában beszélte el a társaság egyik tagja a következő esetet:

— A kis fiam családom kedvence és rendkívül oly okos gyermek. Másfél éves korában már mindent beszélt, csak — szerencsétlenségemre — képzeljék el, azt vettem észre a multkor, hogy színvak. Vettem ugyanis neki színnyomatú képeskönyvet. A kis

gyermek

egy cse

— M

— I

neki.

—

datos ar

Meg

pesköny

ket, a kis

Csal

mutattam

— I

Ren

szoktam

és a gy

fiamat.

Egy

san figye

Rá akart

nap korá

Kép

termett

Az én k

vagolt.

A sz

ről, a kis

diadallal

— M

Az

neve volt

— A

vastak

léptetve.

szülnek

ottani po

ros tanác

ezikli-adó

zetet kül

szerint K

őfrtévial

jellegevel

elarusítás

A város

városban

adóztath

bél be ne

birsa

mentes

ezikljéne

Nagyvára

mintegy

juk, hogy

ezt a pal

ezikli adó

— H

évvel eze

indítottak

tani hivat

miszerint

délután 2

mutatták

tudna me

ban, de

mellét ki

radt ugy,

egészen

osztályok

kan szer

e g y f o

Ezt pedig

zetünkbe,

galom ind

nézve a

József pol

kért a

igazgatósá

gyermek lapozgat a könyvben, egyszerre csak egy csendőrré mutat:

— Mama! Fekete!

— Nem kis fiam, zöld — válaszoltam neki.

— Nem! Fekete, kiáltott fel fiam öntu datos arckifejezéssel.

Megijedtem. Elővettem mindjárt a képek könyvet sorra mutattam az összes színeket, a kis fiam mindegyikre helyesen felelt.

Csak mikor a csendőr zöld egyenruhájára mutattam, mindig azt válaszolta:

— Fekete!

Rendesen délutánoként édesanyámat szoktam meglátogatni, ez alatt a szakácsné és a gyermekleány gondjaira bízom kis fiamat.

Egy ízben feltűnt, hogy cselédeim gondosan figyelmeztetnek délutáni látogatásomra. Rá akartam jönni a dolog nyitjára, azért az nap korábban tértem haza.

Képzelmék csak, pamlagomon egy megtermett — zsendár ült, oldalán a szakácsné. Az én kis fiam meg a zsendár térdén lovagolt.

A szerelmes pár rémülten felugrott helyéről, a kis fiam pedig a zsendárra mutatva, nagy diadallal kiáltozta:

— Mama! Fekete!

Az én fiam nem volt színvak, a zsendár neve volt Fekete.

— **A bicikli adó.** Aradon már megszavazták a bicikli adót, noha még nincs életbe léptetve. Most Nagyváradon készülnek nyélbe ütni ezt az adónemet. — Az ottani polgármester megkereste Kolozsvár város tanácsát, hogy az ott nemrég alkotott bicikli-adóra vonatkozó szabályrendelet tervezetét küldje meg Nagyvárad városának. E szerint Kolozsvárott minden egyes kerékpáros örfélt adót fizet, kivételt képeznek gyermekjáték jellegével bíró biciklik, nemkülönben az elárusítás céljaira használt kerékpárok. — A városon átutazó s legfeljebb 8 napig a városban tartózkodó idegenek szintén nem adóztathatók meg. A ki megrövidítés céljából be nem jelenti, 25 frtig terjedhető pénz-bírságot fizet. Minden egyes kerékpáros díjmentesen egy bádoggjelvényt kap, melyet biciklijének feltűnő helyére kell illeszteni. Nagyváradon a rendőrség kimutatása szerint mintegy négyszáz kerékpáros van, úgy halljuk, hogy Debreczenben is követni fogják ezt a példát s nálunk is meg lesz a — bicikli adó.

— **Hivatalos órák a városházánál.** Pár évvel ezelőtt nagyobb szabású mozgalmat indítottak a város tisztviselői, hogy a mostani hivatalos órákat úgy változtassák meg, miszerint azok egy folyóban, reggel 8 órától délután 2 óráig legyenek megtarthatók. Kijelölték, hogy a város kivált télen sokat tudna megtakarítani tüzelő és világító anyagban, de mert voltak a kik a régi rendszer mellett kívántak megmaradni, a dolog maradt úgy, a mint volt. Azaz még is, nem egészen úgy, mert az adó és a katonai ügyosztályokban 8—2-ig van a hivatalos óra. Sokan szeretnék ha a hivatalos órák egyformák lennének. — Ezt pedig azon körülmény juttatta emlékeztünkbe, hogy Nagyváradon is hasonló mozgalom indult meg a hivatalos órák idejére nézve a városi tisztikarnál. Dr. Bulyovszky József polgármester ez ügyben véleményt kért a premontrai rend főgymnáziumának igazgatójától, ki is a hivatalos óráknak

(reggel 8—12 ig) leendő megállapításához hozzájárulnak. Egyben értesítették a polgármestert, hogy a községi iskoláknál tervbe vett tanítási idő megváltoztatása folytán, annak keresztülvitele esetén készek a többi iskolák mintájára az előadásokat 8—1 óráig tartani, miután így a növendékeknek sokkal több idejük marad tanulásra. Egy ízben már javaslatba hozta az igazgatóság a tanórák ekkénti megállapítását, ámde a kultuszminiszter ezt teljesíthetőnek nem találta, de a mostani viszonyok között ez valószínűleg keresztülvihető lesz.

— **Decz. 2 és a magyar iskolák.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő rendeletet küldte az iskolák igazgatóságainak: „Ő császári és apostoli királyi felsége uralkodásának 50-ik évfordulója alkalmából folyó évi december hó 2-án istentiszteletek fognak tartatni, melyeken k o r m á n y h a t ó s á g o k stb. részt v e e n d e n e k. Miről tekintetességedet tudomás végett oly felhívással értesitem, intézkedjék, hogy ezen alkalomból az ifjúság is az istentiszteleteken vegyen részt. Budapest 1898. november hó 2-án. Wlassics Gyula s. k. Városunkban is hasonlóképp fog történni.

— **Emlékrémek kiosztása.** A jubileumi emlék rémek kiosztása már folyamatban van s nagy számmal jelentkeznek a viselésére jogosultak a kik aztán nagy örömmel nézegetik és mutogatják a hosszukak piros szalagon csüngő díszes érmet. December 2 áikáig nem szabad viselni, — mert különben elveszítik.

— **Dalnoki Béni jubileuma.** Dalnoki Béni, az Operaház jeles tenor-buffója december hó elsejéü üli meg negyvenéves működésének jubileumát. Ritka énekesnek adta meg a gondviselés, hogy ez ünnepet elérhesse és midőn a közönség és a kartársak egyértelmű örömmel üdvözlik Operaházunk klasszikus mimjét, a sajtó is szívesen csatlakozik az üdvözlőkhöz. Mint opera- és perettetenor a vidék egyik legkeresettebb énekes volt hol felváltva Aradon, Debreczenben. Kolozsvárott Nagyváradon és Kassán működött Kolozsvárott. Donadio Biancza vendégszereplése alkalmával, Strakosch impregzárió két szereppel (Almaviva és Divino) köruttra hívta Dalnokit, a ki azonban családját nem akarta elhagyni. Dalnoki tudniillik időközben nélkül vette Conti Francziskát, a néhány év óta már nyugalomba vonult jeles drámai énekesnőt s a fényes anyagi kiállítások daczára megmarad a magyar színésznél. Dunadio és Strakosch ajánlatára később meghívták a budapesti nemzeti színházhoz, a hová ezernyolczszáznyolczvanbanszerződött Azóta ott működik, eleinte mint első lírai- és segédtenor, később az Operaházban, mint tenor-buffó, a mely szakmának ott ma is elsőrangú képviselője. — Debreczenben az intendatura ideje alatt működött, s most is tagja annak a nyugdíj egyletnek, melyből az intendatura alatti művészek évenként tekintélyes összegeket huznak. — Jubileuma alkalmából mi is szíves örömmel üdvözljük.

— **Leszerelés.** Nyolcz heti gyötrelém után beköszönt a pihenés. A póttartalékos katonák, a kik október elsején vonultak be nyolcz heti kiképzetésre, leszerelnek. Van nagy öröm. — A civiltől katonává sze-

dett legények újból felöltik a polgári ruhát, — a mely kényelmes, jó és biztosítja a függetlenséget, a szabadságot. — A m. kir. honvédségnél és a cs. és kir. közös hadseregnél bevonult póttartalékosok pár nap mulva már odahaza lesznek. Holnap megkezdik a leszerelést. A padlásról előkerülnek újból a polgári ruhák, míg a szűk kékposztóból varrott katonaruha visszakerül a magazinba. Egy-két napig eleven, élénk lesz az utca. Felhangzik a nóta a vig kurjantás, a melyet a szabadság érzete csal elő a meggyötrött, megkínzott baka melléből. . . A többi baka még tovább is tördel az „indeblánczot“!

— **Próbabál.** 1898 évi december hó 3-án szombatan Alföldi Károly jó hírnevű tánc tanár Az „Arany Bika“ szálloda díszes tánc termében a Magyar Testvérek zenekarának közreműködésével próba bált rendez. Beléptidij személyenként 2 korona. — Páholy-jegy 2 korona. Páholyba menőknek személyjeggyel el is kell látni magokat. Kezdeté este 7 órakor. Jegyek előre válthatók: Szent-Királyi Tivadar ur díszműáru kereskedésében. Hét órától kilenczig kezdő és haladó tanítványokkal bemutatom a tanításom eredményét ez alkalmat nyújtand arra, — hogy a szülő k a z t a n í t á s o m a t sikeréről meggyőződést szerezhessenek. A második tanfolyam december hó 10-én kezdődik.

x **Fontos közlemény.** Néha még a legceskélyebb étel élvezete is megtermi a gyomorbetegséget, mely baj már eleinte felbűfögés hányás, — stb. stb. által mutatkozik. — Mind ezen mutatkozó betegségek ellen legjobb sikerrel használhatni a dr. Rosa életbalsamát Fragner B. gyógyszerárában Prágában 250—II. Kapható majdnem minden gyógyszer tárbán.

Az iparfejlesztés érdekében.

Debreczen, 1898. nov. 25.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter hazai iparunk fejlesztése érdekében kerületi iparfelügyelőségeket létesített és azoknak székhelyét a kerületek központján levő és ipari tekintetben gőcpontot képező városokban jelölte meg.

E rendeletének végrehajtását azon fontos körülmény indította anevezett minisztert, hogy az ipar- és kereskedelmi kamarák működését az új intézmény által támogatva, a kettő együtt intenzívebb akciót fejtsen jövőre ki, ugye kis, mint a nagyipar, különösen pedig a gyári ipar érdekében.

A 80 as évek végén az akkor létesített iparfelügyelőségek további intézkedésig bevonattak a miniszteriumba, ahol annak egyik alosztályát képezve a fővárosból végezték iparügyünk adminisztracionális ügyeit s közvetlenül csak akkor és abban az esetben érintkeztek, ha valamely vidéken, a társadalom által megindított iparügyi mozgalom sürögösen megkivánta.

Ez a központi adminisztráció nem vált be nem, mert iparunk — fájdalom, még ma is — igen sok helyen a kezdet kezdetén áll, vagy teng s talán nem mondunk valótlan, ha azt is kimondjuk, hogy vannak helyek, ahol már a megsemmisülés stádiumában van.

Iparügyünk és a munkás viszony rendezése mulhatatlanul megkövetelte, hogy a központosított iparfelügyelet megszüntettség s helyébe egyelőre a kerületi, később pedig a megyei iparfelügyelet állíttassék fel.

Br. Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter és szak-közgeinek érdeme az, hogy a kerületi iparfelügyelet életbelépett s ez által iparügyünk s maguknak az iparosoknak érdeke gyorsabb és közvetlenebb benyomások hatása alatt szerzett tapasztalatok útján fognak fejleszteni.

Debreczen sz. kir. város is abban a sze-

rencsében részesült, hogy a kerületi iparfelügyelet székhelyéül jelöltetett ki és Réty Menotti kir. iparfelügyelő már f. évi november hó 1-én nemcsak elfoglalta hivatalos állását, hanem mindjárt meg is kezdte azt.

A midőn ezen új állami és fontos missiót teljesítő hivatalt megemlítem, kötelességemnek tartom az iparosaink figyelmét felhívni ama teendőkre, melyek az iparfelügyelői intézmény hatáskörét képezik.

Az iparfelügyelőségek jog- és hatáskörét az 1893. évi XXVIII. t. cz. §-ai határozzák meg és pedig a következőkben:

Az iparfelügyelők kötelesek: a kerületben levő gyárakat és ipartelepeket (műhelyek) nemcsak megvizsgálni, hanem azokat nyilván is tartani.

Az ipari alkalmazottak helyzetéről tudomást szerezni, a munkaadó és munkás közötti viszonyt nyilván tartani

Az iparfejlesztésre irányuló minden mozgalmat figyelemmel kísérni

Az iparműhelyek, az alsófoku ipartanonciskolák működését megvizsgálni, ellenőrizni.

Az ipari vállalatoknak adott államsegélyek hovatfordítását ellenőrizni.

Az iparhatóságok és kereskedelmi kamarákkal karöltve a felmerülő bérdiszferenciákban mutatkozó különbségeket békés úton kiegyenlíteni.

E fontosabb pontokban ismertetve az iparfelügyelés teendőinek kiválóbb jogkörét, tettem azért, hogy tájékoztatva az iparos osztály tagjait, alkalmat adjak megismerésére annak, hogy ha valamilyen baja van, hová forduljon s hol köressen arra orvoslást.

Iparfelügyelőnk a legnagyobb készséggel áll azok rendelkezésére, a kik hozzá fordulnak, amit tenni, hogy el ne mulasszon senki, talán mondanom is felesleges.

Virgula.

Meghívó.

Az „István” gőzmalom társulat

fennállásának 50-ik évfordulója alkalmából

folyó évi december 11-én délelőtt 10 órakor

DEBRECZENBEN A KERESKEDELMI AKADÉMIA
DISZTERMÉBEN

Disz - közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Ünnepeles elnöki megnyitó.
2. Emlékbeszéd.
3. A folyó évi november 20-iki rendkívüli közgyűlés által megszavazott alaptványok beterjesztése.
4. A létesítendő malmászati szakiskolára vonatkozó emlékirat felolvasása.

Debreczen, 1898. november 24 én.

Az igazgatóság.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás.

Női divatáru és felöltő üzletemet végképen megszüntetem, — e végett a még raktáromon levő újonnan érkezett nagymenyiségű

divatárukat felöltőket és bundákat

a mai naptól kezdve minden elfogadható áron végképpen kiárusítom. Ajánlom ezen kedvező olcsó bevásárlási alkalmat a tisztelt közönség figyelmébe.

ROTT L. Debreczen, főpiacz.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

Raktáron vannak: fekete és színes ruhakelmék és selymek, flanell, kazán és mosó velezek. Karton batist és atlasz szatinok, posztó, berliner és selyem kendők, ágy és asztalterítők. Szatin és atlasz paplanok, vászon és sifonáruk, plüsch, bársony valamint

☛ különböző ruhadiszek és hozzávalók. ☛

Női és gyermek felöltők, plüsch kabátok, szörme gallérok és bundák dus választékban feltűnő olcsó árban.

ROTT L. Debreczen, főpiacz.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatorzse.

— Weisz József budapesti terménybizományi cég jelentése. —

Debreczen, november 26.

Készáru változatlan

Okt. buza	9.79—980
Tav. buza	8.54—8.56
Tav. rozs	6.—6.—
Tavaszi zab	4.82—4.83
Májusi tengeri 1899	

Richter-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírnöves háziszert ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító hatású készítményként alkalmazták külsőleg és szaggatásnál és megbitéskor az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakorlatban rendelkeztek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákorla Horgony-Linimentum elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban megadom minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznel Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több ki-sebberítéki utáztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLFSSTADT (Thüringia).

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírnöves háziszert ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító hatású készítményként alkalmazták külsőleg és szaggatásnál és megbitéskor az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakorlatban rendelkeztek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákorla Horgony-Linimentum elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban megadom minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznel Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több ki-sebberítéki utáztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLFSSTADT (Thüringia).

Öreg és fiatal embereknek!

Copaiva — Cubeben — Santalgyöngy, Zinkbefecskedés

és minden egyéb gyógyászatok helyettesítője. A dr. Müller törzsfőorvos fele, Injecció és pirula orvosi előírás szerint, készített és híres orvosok által ajánlva, mint a leghatásosabb és kipróbált szer mindennemű gyuladás ellen, kifoly. lag gyuladásnál, (Gonorrhoe der Harnorgane) e szer használatával a leggyorsabb és legjobb eredményt lehet elérni néha mai gar nap alatt.

Ára: részletes orvosi használati utasítással együtt a 1. számú kezdődő bajoknál frt 1.30 és a 2. számú idült, krónikus bajoknál f. 2.50, postán küldve 25 krral több számítatik a csomagolásra (portó nélkül). Megrendelésnél a pénznek, posta utalványon való előleges beküldése keretük.

Kizárólagos fő és gyáruaktár: BEOS, St. Georg sapotheke V. 2. Wimmergasse no. 33., hova mindennemű írásbeli megrendelések küldendők. Sziveskedjék ezen hirdetőt kívágni és megőrizni.

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorhajt és p. étvágytalanságot, savanyu fölbőfögést, hányási ingert, gyomor- és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, a gyomor túlterhelését étellel, nyálkásodást, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Minden gyuladás, seb és keles gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejkedés- és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedésnél, továbbá körömgonyedés az ugynevezett körömmegregnél a kézu és lábujakon, keményedéseknel, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holt-tetem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Dr. Rosa-féle életbalsam Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.

Ki az emésztése minden munkáját új életre serkenti egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híresé vált háziszert. A gyógyszerárban, Egger A. gyógyszerárban, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utóda.

Figyelmeztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszerárbanól és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy. A ki egy utáztat talál és nekem bejelenti, díjat kap: **Ellismerő levelek e-rei rendelkezésre állnak.**

Raktárak Budapestben: Török József gyógyszerárban, Egger A. gyógyszerárban, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utóda.

Főraktár B. FRAGNER Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag a készítőnél Eck der Spornergasse Nr. 203.

Neustein Fülöp

Cukrozott hashajtó labdaccai

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyengéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb e mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

(Neustein-féle ERZSÉBET labdaccai.)

SZÉKSZORULÁS

a legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 15 kr., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 1 forint o. e.

ÓVÁS! Utáztatoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagajaink aláírásunkkal van ellátva.

Neustein Fülöp

„Szent Lipóthoz” címzett gyógyszerára WIEN, I. Piankengasse 6.

Raktár Debreczenben: Rothsnek V. Emil, Tóth Béla, Balázs Ödön, Mihailovits István, Muraközy László és Füleki Pál gyógyszerárban.

Szépesség és egészség.

Ezrek mennek Carlsbadba,

Gyermekeknek hideglelés és számár köhögés ellen legjobb szer a **CHININ-CZUKORKA** és **CHININ-CSOKOLÁDE**, mely nem keserű és a gyermekek is szívesen veszik, 1896-ban a magyar orvosok és természetvizsgálók fiúmei nagygyűlésén pályadíjjal jutalmazva. Minden egyes czukorka és csokoládé csomagoló papírja Roznyay Mátyás névaláírással van ellátva. Kapható minden magyarországi gyógyszerárban.

és az ebből származó egyéb bajok ellen legjobb készítmény a **vasaschinabor**, mely az őszszes hasonnevű készítmények között a legtöbb hatóanyagot tartalmazza. Egy üveg 1 frt 20 kr.

PEPSIN-BOR

használatával, mely az ételt megemészteni segít és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

Kapható: **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerára és művészeti laboratóriumában **A R A D, Szabadsagter.**

— A legolcsóbb bevásárlási forrás —
Férfi, női és gyermek czipőkben,
 valamint **csizmákban,**
Uri divat árukban, kalapok és sapkákban
 óriási választék
RÉVÉSZ ZSIGMONDNÁL
 DEBRECZEN, főtér Tisza-palotával szemben.

Megnyílt a
Párisi Divat Áruház
 Debreczen, a főposta mellett,
 hol a legnagyobb
 választékban
 kaphatók
 remek kivitelű

Szőrmeárak,
NŐI KALAPOK,
 Blousok és gyermekruhákban
 különlegességek.

Tulfizetés kikerülése végett minden darabon fel van tüntetve a legolcsóbb
szabott ár.

NŐI és GYERMEK FELÖLTÖK.

SZINHÁZI CZUKORKA KÜLÖNLEGESSÉGEK
BÉKÉS EMIL
 esemege és fűszer üzletében
 DEBRECZEN, Piacz-uteza Biedermann palota

Virágos kert

a Debreczeni Hirlap kis olvasóinak.

Dongóvári Péter.

— Mese. —

Volt egyszer egy pásztorfiu,
— Minek mondjam kétszer! —
Szunyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Legeltette a libákat
Erdőbe-berdőbe . . .
Egyszer két nagy cserebogár
Zug a lev göbe.

Kettő volt a cserebogár,
Rá is kiált kétszer,
Szunyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

El is kapta kalapjával
Le is borította —
Görbeszarvú kis ekébe,
Mindjárt be is fogta.

Szántogatott a sáncz partján
Meg is fordult kétszer,
Szunyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Bevetette kendermaggal
Meg is nőtt a kender —
Font is mindjárt nagy ostort,
Néze meg az ember!

Jaj, hogy örült az ostornak!
Pattintott is kétszer,
Szunyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Pattogása elhallatszott
Bergengőceziába,
Mefogadta kocsisának
A gócék királya,

Rácsördített örömben
Mindjárt hetvenhétszer
Szunyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Pésa bácsi.

A mesés könyv.

Laczi kapott karácsonyra egy szép mese mondó képes könyvet.

Sok mese volt benne a kacsalábon forgó várról, az aranyhaju királylányról, a tizenkét fekete varjuról, a jávorfáról, furulyáról és sok mindenféléről.

Alig várta Laczink, hogy hazakerüljön az iskolából.

A mint hazaért, lecsapta a könyveit és elővette a kedves képes könyvet. Egyenesen a kacsalábon forgó várnál nyitott föl és neki ült az olvasásának.

De mi történt?

Tas, tas, tas, háp, háp, háp . . . A kacsalábon forgó vár nagy hápogva elkezdett

mozogni és szépen kicszogott a könyvből. A A betük összefolytak a Laczi szeme előtt nagy álmélkodásában.

— Hova, hova, kacsalábon forgó vár?
— Hazamegyek a meseországba.
— Miért mégy haza?
— Mert üldöz engem valaki.
— Ugyan kicsoda? Én nem látom az üldöződet.

— De én látom, fiam, te pedig hallod.
— Én?
— Te bizony, Laczi. Fülelj csak, hogy kopog benned az én üldözőm? Azt kopogja hess, innen, kacsalábu vár, huzd föl az arany hidadat, csukd be az ezüst kapudat hess innen!

— De hát ki az a kopogtatj?
— A lelkiismereted, fiacskám. Az kopog. Hallgasd csak, azt kopogtatja, előbb a leezke. azután a mese, előbb a földrajz, azután a kacsalábon forgó vár, Tas, tas, tas, háp háp, háp, sietek, Laczi, Duna, Tisza, Dráva, Száva, Tátra, Mátra, Fáttra.

A kacsalábon forgó vár úgy kiforgott a könyvből, hogy nyoma sem maradt.

Laczi csakugyan hallotta a lelkiismerete kopogását, de elnémitotta.

— Eh, gondolta csak eredj, te firkó-forgó vár, marad a könyvben még elég mese. Itt van az aranyhaju királykisasszony meséje az csak a szép!

Hát a mint ráfordít a mesére, egyszer csak előveszi a királylány az aranyfésűt. megfésüli, be fonja az aranyhaját. és hip-hopp átváltozik fehér galambba. A betük megint összefolytak a Laczi szeme előtt úgy, hogy nem tudott olvasni. Mert az aranyhaju királylány meséje fehér galamb képében kiröpült a könyvből.

— Szép fehér galamb, hova röplsz? — kiáltotta utána a fiu.

— Haza röplök Tündérországba.
— Maradj itt, ó, maradj itt!

— Nem lehet, Laczi, a tündérkirály megparancsolta, a mint te olvasásomba kezdesz, tüstént menjek haza,

— De hát miért adta ki ezt a parancsot a tündérkirály?

— Mert félti ő felsége arany virágait.
— Miféle arany virágait?

— Nem tudod? A tündérkertben minden mese egy-egy arany virág. Ha a mese az ő olvasóit eltéríti a kötelesség utjáról, elhervad az arany virág. Ugy kell lenni, hogy te most miattam elakarod hagyni a kötelesség utját Ugy-e?

— Igen, motyogta Laczi, csakugyan, a földrajzi leezkén kívül még a történelmit is meg kellene tanulnom.

— No, lásd! Isten veled!

A fehér galamb kirepült a könyvből. Laczi elgondolkozott.

— Eh, mit — dörmögte magában — én nem mulasztom el kötelességemet, azért, mert a meséket olvasom! Hiszen azután megtanu-

lom a leezkét is. Lássuk a jávorfáról, furulyáról szóló mesét.

Odafordított a könyvben.
Tu ulu, Tululu!

A mese vigan furulyázva csak kitánczol a könyvből.

A sorok úgy összegubanczolódtak egyszerre, — hogy szegény Laczi nem tudta olvasni.

— Aranyos mesécske, megállj! kiáltott a fiu esenve utána.

— Tululu, tululu, mit akarsz jó fiu? kérdezte a furulya.

— Miért szököl meg előlem?

— Mert el kell mennem.

— Hova mégy?

— Visszamegyek jávorfának.

— Maradj itt, maradj itt!

— Nem lehet Laczi.

— Be miért nem?

— Mert én úgy se tudnám a mesémet furulyálni. — Valaki folyton más nótát fuj rajtam.

— Micsoda nótát?

— Ezt: szorozni, osztani, szorozni és osztani.

— Kifujja azt?

— A kis biród.

— Az én kis biróm?

— Igen. Minden embernek van kisbirója mely mindig megszólal figyelmeztetőleg olyan kor, mikor elmulasztja valami dolgát. Sejtéd e már, ki az a kis biró?

— Sejttem, — szólt Laczi lassan, — sejttem. Nem készítettem még el a számtani feladatokat.

— No lásd. A kis birónak igaza van. A kis biró a kötelességérzeted. Tululu, tululu, szorozni, osztani, szorozni, osztani.

A mese furulyászó mellyett kitánczolt a könyvből.

A tizenkét fekete varju is elrepült a lapokról, mikor a fiu a mesejüket olvasni akarta.

Laczi végre is letette a mesés könyvet és nekifogott a tanulásnak.

Mikor jól tudta már a földrajzi és történelmi leezkét és a számtani feladatot is elkészítette. — újra elővette a szép mesés könyvet.

A kacsalábon forgó vár most nem firkott forgott ki a könyvből, hanem lobocsátotta az arany felvonó hidját és kinyitotta az ezüst kaput, az aranyhaju királylány elbeszélte a történetét, a furulyácska elfujta a jávorfácska meséjét.

Kiki találja ki, mi ebben a történetben a tanulság?

Zsiga bácsi.

KÖBANYAI KIRALY SÖRFŐZŐ

Részvény-Társaság.

Alaptőke 4.800,000 korona.

Góliát-maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legújabb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az e nemű kölföldi árukat kiszorítsa.

Kellemes zamata miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szaktekintélyek melegen ajánlják, különösen dr. Korányi Frigyes és dr. Kéti Károly egyetemi tanár urak tanúsítják, hogy ezen sör sikeresen használhatónak bizonyult.

Ideg bajokban, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeségnél maláta-sörünk kétségtelenül valódi gyógyító szer.

Arak vidékre: Nagy láda: 60 kis palack 6 frt, betét 4 frt, összesen 10 frt.

Kis láda: 30 kis palack 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt, budapesti vasuti állomásra szállítva utánvétellel.

Hónapokig eltartható.

A ládákért és palackokért adandó 4 forint illetve 2 frt betétet, azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatjuk.

Megrendeléseket elfogadják: Gyári irodánk Kőbányán, városi irodánk: Budapest, VII., Kertész-utca 49. és helybeli főraktárosunk:

BORNÁSZ JÓZSEF.

CASCARADIN

RADITZ,

legjobb szer: SZÉKREKEDÉS, GYOMOR- és MAJBAJ, ÉTVÁGYTALANSÁG, SÁRGASÁG, ARANYÉR, ELHÍZÁS VÉRTÖDULÉS és FEJFÁJÁS ellen, kitűnő VÉRTISZTÍTÓ.

Orvosi tekintélyek által kipróbálva és ajánlva.

1/2 doboz 60 kr., egész doboz 1 frt 10.

Az ország előzetes beutalásos esetében bérmentes

MIRTUS-CRÈME

szírtalan és ártalmatlan finomító és szepítő

KÉZ- és ARCZ-CRÈME.

Nappal is használható!

Elitárolt minden BŐRHIBÁT, úgy az SZEPLŐT, MAJFOLYOT, BŐRATKÁT, BŐRHÁMLÁST, PATTANÁST

stb. - 1 tégely ára 1 frt, - hozzá

PULCHERADINPOUDRE

1 doboz 50 kr., (fehér, rózsás vagy krém.)

PULCHERADINSZAPPAN

Bőrfinomító, remek illatú, nagyon tartós, 1 drb

40 kr., 3 drb 1 frt 10 kr.

MIRTUS-FEHÉRÍTŐ

vöröses kezek, barna kezok, vörösdült arc, orr

ellen az egyetlen gyógyszer. 1 üveg 2 frt.

Számítlan elismerő levelek!

Készíti és szétküldi:

RADITZ RÓBERT gyógyszer-tára az APOSTOLHOZ

Budapest, VIII. József-körút 64,

Baross-utca közelében.

Teljesen ártalmatlan.

Antiszeptikus és higienikus

HÖGYÖVIZER.

Teljesen biztos halással, használatban kiméletes és nem kellenek többé semminemű gyöngédttelen és ártalmas gummi- vagy spongya ezikkek. - 1 doboz (12 drb) 1 frt 50 kr. pontos használati utasítással 1 frt 75 kr. előleges beküldése után bérmentes.

Kapható a feltalálónál LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél Maros-Ujvár. - Erdély.

Budapesti főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, KERPEL, Fehérsas gyógyszerár Lipót-körút 20. sz.

Bárhová discret szétküldés. (Telefon 3617.)

Czélészérű és kiméletes.

MINDEN SORSJEGY
MIND A 6 HUZÁSRA JÁTSZIK

6 HUZÁS
UJSÁGIROK SORSJÁTÉKA
6 HUZÁS

FŐNYEREMÉNY

100.000
KORONA

5 a 20.000
KORONA STB. STB.

ANYEREMÉNYTÁRGYAIKAT
KIVANATRA 20% LEVONÁSSAL
KÉSZPÉNZBEN VISSZAVÁRA
ROLJA A VÁLLALAT. 60/60

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

Közgazd. bank r. t.

és

Katz Jakab

dohány tőzsdéjében

Debreczen.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy szabóüzletünk

kész férfi- és gyermek-

ruhaáru-osztályát

felosztatjuk

s meglevő nagy készletünket

igen jutányos áron

véglegesen kiáruljuk

s ezzel módot nyújtunk a t. közönségnek, hogy szükségletét nálunk

igen olcsón

beszerezhesse, mert

egész kész férfi- és gyermek-ruhaáru-raktárunkat

véglegesen és teljesen ki fogjuk árusítani.

Teljes tisztelettel:

SZEDLÁK és VAMOS.